

Foto Van Beek Images

Zwermen

Tekst Caroline van der Laan

“Schat, je bijen gaan zwermen!” roept Bert, mijn man, naar boven.
“Meen je dat nou?” roep ik nog. Maar het is echt zo. We springen snel op de fiets, maar de bijen zijn al gevlogen. De zwerm is nergens meer te bekennen.

Bij de volkstuin verderop zijn de bijen overgevlogen, maar de vrouw in de tuin is ze ook weer uit het oog verloren. We fietsen nog wat rond, maar zien niets hangen of vliegen. Ik hoop dat ze ergens een goed plekje vinden. Liefst waar iemand ze ziet die dan de zwermcoördinator belt.

Weer thuis bel ik zelf de zwermcoördinator. Zij heeft mij een week eerder gebeld met een zwermmelding elders in Culemborg. Die zwerm heb ik toen met een ervaren imker geschept; die staat nu op mijn landje in een mooie kast.

De volgende ochtend weet mijn buurvrouw, via Facebook, waar de bijen waarschijnlijk zijn. We gaan kijken. In een boom op een hoek van de straat hangt een grote klont bijen: de zwerm is terecht. Op dezelfde hoek stonden we gisteren naar de spoordijk aan de overkant te turen omdat daar iets leek te zitten. Niets gemerkt van de zwerm die ongeveer boven ons hoofd hing.

Ik bel weer met de zwermcoördinator. “Zelf doen,” zegt ze, “Kun je best.” Ik rij drie keer heen en weer tot ik alles heb.

In imkerpak en handschoenen klimt Bert de ladder op. Ik geef hem de kieps (een vangmand voor bijen) en Bert houdt hem onder de tros. Met een stok ruk ik aan de tak waaraan de zwerm hangt. Een deel komt in de kieps terecht.

Bert wordt gestoken, want zijn pak zit niet goed dicht. Ik geef nog een ruk aan de tak.

De meeste bijen zijn nu van de tak af en we zetten de kieps omgekeerd op een wit laken onder de boom. Een steen onder de rand zorgt voor een opening voor de bijen. Als de koningin erin zit, komt de rest vanzelf. Waar zij gaat, volgt het volk. Dat kan wel even duren, dus we gaan naar huis.

Na een uurtje komen we terug. De meeste bijen zitten in of rond de kieps maar er hangt nog een trosje aan de boom. Een toeschouwer brengt een klein mandje. Bert trekt nu zelf aan de tak en vangt met het mandje in zijn andere hand het grootste deel op.

Weer een uurtje later laten de laatste bijen plotseling de tak los. In een wirwar van bijen slaat een passerende vrouw van schrik haar bril van haar hoofd. Langzaam maar zeker trekken alle bijen de kieps in. Het is warm in de zon. We maken een constructie van ladder en laken om de bijen wat schaduw te geven. 's Avonds om acht uur slaan we het onderlaken om de kieps en zetten hem in de auto. Tijd om de bijen naar huis te brengen.

Bijen lopen in de kieps. Foto Bert Blommers

Terugblik

De zwerm was mijn eigen schuld: ik had al ruim een maand niet in de kast gekeken uit angst voor de stekerigheid van dit bijenvolk. Ik had er wel een extra broedbak op gezet om ze meer ruimte te geven toen het op de vliegplank drukker werd, maar ik had de kast nog niet opengemaakt om moerdoppen te breken of een kunstzwerm te maken.

Dat laatste is ook lastig als je de moeder niet kunt vinden. Dat lukt me nog steeds meestal niet, maar ik heb wel een manier gevonden om toch een veger te maken. Ik leg een moederrooster tussen de twee broedbakken en kijk na drie tot vier dagen in welke bak de eitjes zitten. Daar zit ook de moeder. Dan schud ik alle ramen uit die bak af in een grote emmer, en giet die weer leeg in een zesramer gevuld met een voerraam en kunststraat. De zesramer laat ik op de stand staan. De vliegbijen vliegen terug naar de kast van herkomst; de jonge bijen blijven in de zesramer en bouwen de kunststraat uit zodat de moeder weer verder kan met leggen. Het moederloze volk in de spaarkast zet doppen aan, die ik op dag 13 's avonds breek om de moeren in te laten lopen. Die mogen zelf uitvechten wie er overblijft. Het is wel zaak om alle doppen te breken, anders heb je alsnog kans op een zwerm. ●

Bijen vangen in een mandje. Foto Caroline van der Laan